

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-02-12

Diarienummer 0207/25

Handläggare

Hans Timan, Moa Säf, Rebecca Ivar

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: hans.timan@arbvux.goteborg.se

Remiss från Utbildningsdepartementet - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov

Förslag till beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning tillstyrker remissen från Utbildningsdepartementet - Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87).
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har fått betänkandet ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87) på remiss. Inför kommunstyrelsens remissvar för stadens räkning har stadsledningskontoret gett nämnden möjlighet att yttra sig. Sista datum för nämnden att svara är den 26 mars.

I juni 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda och lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet. Utredningen har fått tre tilläggsdirektiv där det ursprungliga syftet har utvidgats med frågeställningar som handlar om att motverka alla former av brott inom skolväsendet och inte enbart skolattacker och grovre våldsdåd. Utredningens förslag innebär ökade möjligheter för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Socialtjänsten att lämna uppgifter om enskilda till en skolenhet i syfte att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet. Samt att skolan får utökade möjligheter att lämna uppgifter om enskilda till socialtjänsten, om uppgiften kan antas bidra till att förebygga brottslig verksamhet.

Nämnden tillstyrker utredningens bedömningar och förslag.

De föreslagna författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Utredningen gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen förslag berör, utöver skolan, främst socialtjänsten. Kommuner och regioner berörs även i egenskap av huvudmän inom skolväsendet. Utredningens förslag om sekretessbrytande regler innebär möjligheter för socialtjänsten att både lämna ut och ta emot information i större utsträckning än vad som gäller för närvarande. De föreslagna bestämmelserna innebär emellertid inte något nytt åliggande för socialtjänsten.

Den kommunala finansieringsprincipen, som innebär att staten inte ska ålägga kommuner och landsting nya uppgifter utan att ge dem adekvat finansiering, aktualiseras enligt utredningen således inte.

Det utökade uppgiftsutbyte som eftersträvas med utredningens förslag kan förvisso i sig innebära en viss ökning av arbetsbördan för socialtjänsten. Både vid utlämnande och mottagande av information förutsätts en viss hantering och bearbetning av informationen. Socialtjänsten åläggs emellertid inte några nya arbetsuppgifter genom förslagen. Ett ändamålsenligt uppgiftsutbyte bör i stället vara ägnat att förbättra förutsättningarna för socialtjänsten att bedriva sin verksamhet.

Skolenheter kommer liksom socialtjänsten att få utökade möjligheter att lämna och ta emot uppgifter. Ett utökat uppgiftsutbyte medför förvisso ett visst merarbete när uppgifterna på olika sätt ska hanteras och bearbetas. Men det svarar emellertid på ett behov av uppgifter i skolans verksamheter. Vår bedömning är därmed att utökat uppgiftsutbyte främst kommer att underlätta för skolorna. Genom adekvat information kan rätt stödinsatser sättas in och bidra till kostnadsbesparingar av ett effektivare arbete.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De utökade möjligheterna och skyldigheterna att lämna information som de föreslagna bestämmelserna innebär, medför integritetsrisker och en inskränkning i rätten till skydd för personuppgifter för bland annat barn och unga. Vi bedömer att förslagen trots det är proportionerliga i förhållande till behovet av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan de aktuella aktörerna. Mot bakgrund av de problem som identifierats vad gäller befintlig reglering av dessa aktörers informationsutbyte, framstår det inte som möjligt att tillgodose behoven på något annat sätt än genom utökade möjligheter till uppgiftsutbyte. Vår bedömning är därför att förslagen är nödvändiga och ändamålsenliga.

I samband med denna utredning konstateras tydliga kopplingar till lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, som trädde i kraft den 1 juli 2023, samt Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program för perioden 2022–2026. Utökade möjligheter till uppgiftsutbyte blir i detta sammanhang en nödvändig förutsättning för att staden ska kunna samarbeta och bedriva ett effektivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Samverkan

Information gavs vid förvaltningsledningens samverkansgrupp (FSG) den 20 mars 2025.

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret (diarienummer SLK-2025-00091) senast den 26 mars 2025.

Bilagor

1. Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov

Ärendet

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har tillsammans med Grundscolenämnden, Utbildningsnämnden och socialnämnden Hisingen fått i uppdrag av kommunstyrelsen att yttra sig om betänkandet Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet - skolans och socialtjänstens behov. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 26 mars. Regeringen har skickat betänkandet på remiss med sista svarsdag den 25 april.

Beskrivning av ärendet

I juni 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda och lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet. Utredningen tillsattes med syftet att barn, elever, lärare, rektorer och annan personal ska ha en säker och trygg utbildnings- och arbetsmiljö (dir. 2022:86). Utredningen antog namnet Skolsäkerhetsutredningen. Utredningen har fått tre tilläggsdirektiv där det ursprungliga syftet har utvidgats med frågeställningar som handlar om att motverka alla former av brott inom skolväsendet och inte enbart skolattacker och grövre våldsdåd.

Utredningens uppdrag har bland annat varit att kartlägga och analysera uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte. I uppdraget ingår också att föreslå författningsändringar som medför att sådana uppgifter kan utbytas.

Utredningen har genom sin kartläggning identifierat att flertalet aktörer efterfrågar förbättrade möjligheter till informationsbyte.

Utredarnas förslag är inriktade på uppgifter om enskilda individer då det idag finns begränsningar kring utbytet av dessa. De uppgifter som kan behöva utbytas mellan ovan nämnda aktörer i brottsförebyggande syfte är framför allt uppgifter som kan användas för att förebygga och förhindra brott som begås av skolelever.

Utredaren föreslår författningsändringar som ger ökade möjligheter för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Socialtjänsten att lämna uppgifter om enskilda till en skolenhet i syfte att förebygga eller förhindra brottslig verksamhet. Samt att skolan får utökade möjligheter att lämna uppgifter om enskilda till socialtjänsten, om uppgiften kan antas bidra till att förebygga brottslig verksamhet.

De föreslagna författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Utredningen gör bedömningen att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Utredningens bedömningar och förslag

Utredningens analys leder fram till ett antal bedömningar och förslag om utökade möjligheter att lämna information från socialtjänsten, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen till skolan. Samt förslag på bestämmelser som utökar möjligheten för socialtjänsten att få uppgifter om enskilda från skolor.

Utredningen bedömer att skolan har behov av mer information från brottsbekämpande myndigheter, socialtjänsten och andra skolor i situationer där informationsdelning inte kan ske med samtycke. Befintliga reglering är inte tillräcklig för att möjliggöra att brottsbekämpande myndigheter, socialtjänst och skolor lämnar den information som skolan har behov av för att kunna bidra i det brottsförebyggande arbetet.

Utredningen bedömer att det inte finns skäl att införa uppgiftsskyldigheter för brottsbekämpande myndigheter eller socialtjänsten i förhållande till skolan. Informationsdelning bör i stället möjliggöras genom sekretessbrytande bestämmelser. Särskilda överväganden måste dock göras när det handlar om informationsöverföring i samband med elevers skolbyten.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Utredningen föreslår att det införs en sekretessbrytande bestämmelse som anger att sekretessen inte ska hindra att en uppgift som rör en elev i den kommunala vuxenutbildningen lämnas till den skolenhet eleven tillhör om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att eleven kommer att utföra brottslig verksamhet eller utsättas för brott. Det kan antas att uppgiften behövs i skolans verksamhet för att förebygga eller förhindra detta och det med hänsyn till planerade eller pågående insatser eller av andra skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut. Bestämmelsen ska inte omfatta specifika uppgifter om begångna brott.

Utredningen bedömer att förslagen om utökade möjligheter att lämna sekretessreglerad information om enskilda till skolor medför en utökad behandling av personuppgifter. Förslagen innebär emellertid inte att skolor kommer att behandla personuppgifter som inte redan kan behandlas enligt dataskyddsrättsliga regelverket.

Förvaltningens bedömning

Inledningsvis vill förvaltningen lyfta fram att förslaget i utredningen innebär att det blir möjligt för socialtjänsten och skolor att dela information i brottsförebyggande syfte. Det är alltså ingen anmälningsplikt som syftar till att avkräva information av endera socialtjänsten eller skola.

Förvaltningen är positiv till ökade möjligheter för uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet. Informationsdelning till brottsbekämpande myndigheter och socialtjänst har efterfrågats av den kommunala vuxenutbildningen. Ökad informationsdelning till skolenheten kommer bidra till ökad trygghet för personal och elever då informationen blir en viktig del i skolans arbete med säkerhet i skolmiljön.

Förslaget i utredningen innebär ökade möjligheter för skolorna att lämna brottsförebyggande information till socialtjänsten utöver vad de redan gör genom "orosanmälan vid barn i fara" (14 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453], SoL). Möjligheten i det aktuella förslaget att lämna brottsförebyggande informationen omfattar även information om vuxna elever i skolornas verksamhet. Vidare kan socialtjänsten få in information om barn som en skola inte anser ska rapporteras som en orosanmälan. Det kan exempelvis handla om ny information som skolan på eget initiativ lämnar till socialtjänsten i förhållande till en redan inlämnad orosanmälan. Något som kan innebära att socialtjänsten kan agera tidigare med stöd av nya indikationer.

Behovet av att överlämna brottsförebyggande uppgifter behöver överstiga behovet av att behålla befintligt sekretesskydd. Det krävs därmed ett intresseövervägande mellan motstående intressen inför utlämnningen, det vill säga elevens rätt till integritet i förhållande till samhällets behov av att förebygga eller förhindra brott. Exempelvis kan

det ur ett barnperspektiv finnas ett behov av att skydda ett barn från en brottslighet det inte inser riskerna med.

Lars Durfelt
Förvaltningsdirektör

Maria Löfgren
Avdelningschef Styrning och stöd